

MOODLE LMS TIZIMINING YARATILISHI HAQIDA MA'LUMOT.

Raxmatov Alisher Shirinboyevich

Jizzax davlat pedagogika universiteti

sirtqi bo'lim katta o'qituvchisi

Komilov Shaxzod

Sirtqi bo'lim 2-kurs talabasi

Annotatsiya. Masofaviy ta'lim jarayonini ta'lim tizimini boshqaruvchi dasturiy (LMS-Learning Management System) tizimlaridan foydalangan holda tashkil etish mumkin.

Kalit so'zlar. MOODLE LMS, VLE, WebCT, MySQL

Moodle - bu tizim (Content Management System - CMS) saytining mahsulotini boshqaruvi, o'qituvchilarning onlayn-kurslarini tuzish qo'llanmalari va ishlash tizimi hisoblanadi.

Bunday e-learning sistemalarni ko'pincha boshqaruv ta'limoti (Learning Management Systems - LMS) yoki virtual yaratish qurollari (Virtual Learning Environments - VLE) deb ataladi. Moodle-bu nafaqat onlayn-kurslarni tuzish va ishlash balki, uning yordamida o'quv veb saytlari bilan ishlash uchun mo'ljallangan uskunalardan omboridir. Dasturning asosiga sotsial teoriya konstruksiyasi va ishlata olishni o'rgatish kiradi. Moodle avtor - Ph.D Martin Dougiamas hisoblanadi.

1999 yili - Curtin University (Avstraliya) – universitetida WebCT kommuniyaviy platformasini amaliyotda qo'llagandan so'ng paydo bo'lgan. Moodle tizimining ishlab chiqilishining asosiy maqsadi WebCT i BlackBoard platformasidan tekin foydalanish emas, balki o'qitish jarayonida o'qituvchilarning imkoniyatlarini kengaytirish bo'lgan.

Moodle tizimi masofali o'quv jarayonida keng qamrovli imkoniyatlar yaratadi, o'quv materiallarining keng ko'lamda yoritilishi, bilim saviyasini tekshirish va boshqaruvida ishlash imkonini yaratadi. Hozirgi vaqtda Moodle tizimi jahonning yirik universitetlarida qo'llab kelinmoqda. Moodle tizimida taxminan 2 milliondan ortiq faoliyat olib boruvchilar qayd etilgan, 200 dan ortiq davlatda 70 xil tildagi 46

mingdan ziyod o‘quv partallari va 300 nafardan ortiq dasturchi-ishlab chiqaruvchilar faoliyat olib bormoqda.

Moodle so‘zi – so‘zlarning obverturasi bo‘lib "Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment" so‘zlarinig bosh harfidan olingan. Moodle modifikatsiyasiz Unix, Linux, FreeBSD, Windows, Mac OS, Netware va boshqa PHPni qo‘llab quvvatlovchi operatsion sistemalarda ishlaydi. Ma’lumotlar MySQL va PostgreSQL ma’lumotlar omborida saqlanadi. Moodle dasturini o‘rnatish murakkab emas va bu dasturni o‘rnatishda “obnovlenie” va “perexod” talab qilinmaydi. Moodle so‘ngi versiyasi SDO Moodle ni mijozlarning umumjahon birlashmasining <http://www.moodle.org>. saytidan ko‘chirib olish mumkun.

Moodle axborot-tahlil muhitini loyihalash, yaratish va uni boshqarish imkoniyatlarini beradi. Tizimning interfaysi avvalboshdan dasturlashtirish va malumotlar bazasi, veb-saytlar va boshqalar to‘g‘risida chuqur bilimga ega bo‘lmagan o‘qituvchilarga muljallangan. Tizim qulay bo‘lib, intuitiv ravishda tushunilishi mumkin bo‘lgan interfaysga ega. O‘qituvchi mustaqil ravishda faqatgina malumotlar tizimi yordamida elektron kurs tuzishi va uni boshqarishi mumkin. Jadval, sxema, chizmalar, video, flesh va boshqalarni joylashtirish ham qiyinchilik tug‘dirmaydi. Boshqarishning qulay mexanizmi yordamida kurs tuzuvchisi HTML tilini bilmasa ham ranglar va o‘quv materialining boshqa elementlarini osongina tanlashi mumkin.

Moodle tizimi masofadan turib o‘qitish kurslari va veb-saytlarni yaratishni dasturiy ta’minlash paketidan iboratdir. Tizimning asosiy xususiyatlari quyidagilardan iborat:

-Tizim hozirgi zamon pedagogika yutuqlari va o‘quvchilar orasidagi hamkorlikka bo‘lgan e’tibor, muhokamani hisobga olingan holda loyihalashtirilgan.

-Masofadan turib o‘qitish uchun ham, kunduzgi o‘qitish uchun ham foydalanish mumkin.

-Oddiy va samarali veb-interfeysga ega.

-Dizayn modul strukturasi ega va osongina modifikatsiya qilinadi.

-Ulanadigan til paketlari to'liq mahalliyashtirish imkoniyatini beradi. Ayni paytda 44 ta til qo'llab-quvvatlanmoqda.

Dasturiy vositalarga qo'yiladigan talablar:PHP ni qo'llab quvvatlovchi modifikatsiyasiz ixtiyoriy operatsion tizimlar(Unix, Linux, FreeBSD, Windows, Mac OS X, Netware va boshqalar);Ma'lumotlarni saqlash uchun: MySQL va PostgreSQL (eng yaxshi versiyasi).

Apparat ta'minotiga bo'lgan talabi :Pentum 3 va 4 rusumidagi kompyuter (ikki yadroli yoki protsessorli) ;Qattiq diskda 30 MB bo'sh joy ; Shuningdek , 256 MB OZU operativ hotira bo'lishi tavsiya qilinadi.

Hozirgi kunda Web platformalariga bo'lgan e'tibor kundan – kunga kuchayib bormoqda, bunday bo'lishining sabablaridan biri, shu vaqtgacha an'anaviy ta'limda o'quvchi – talabalarni faqat tayyor bilimlarni egallashga o'rgatilgan bo'lsa, zamonaviy texnologiyalar ularni egallayotgan bilimlarini o'zlari qidirib topishlariga, mustaqil o'rganib, tahlil qilishlariga, xatto xulosalarni ham o'zlari keltirib chiqarishlariga o'rgatadi. O'qituvchi bu jarayonda shaxsni rivojlanishi, shakllanishi, bilim olishi va tarbiyalanishiga sharoit yaratadi va shu bilan bir qatorda boshqaruvchilik, yo'naltiruvchilik funksiyasini bajaradi. Ta'lim jarayonida o'quvchi – talaba asosiy figuraga aylanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. В.С.Хамидов, Р. Ахатова, Организация дистанционного обучения в LMS системе Moodle
2. Галузо И.В. Методика реализации обучающей функции тестов в среде MOODLE /
3. И.В. Галузо, В.В. Небышинес, П.А. Сташулёнок // Современное образование витебщины. — 2013.— № 1. — С. 76–80.
4. Гилмутдинов А.Х. Электронное образование на платформе MOODLE. Казан, КГУ. – 2008.–169 с.
5. <http://uz.infocom.uz/2013/10/14/erkin-va-ochiq-kodli-lms-tizimlar-tahlili/>